

Kulturutskottet

Nationella inlärningsresultat för elever inom den grundläggande utbildningen i Pisa 2022-undersökningen

Till undervisnings- och kulturministeriet

INLEDNING

Remiss

Kulturutskottet bad den 30 januari 2024 undervisnings- och kulturministeriet om en utredning enligt 47 § 2 mom. i grundlagen om inlärningsresultat för elever inom den grundläggande utbildningen i Pisa 2022-undersökningen (EÄ 54/2023 rd). Under behandlingen har utskottet också hört ett stort antal sakkunniga.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- undervisningsråd Tommi Karjalainen, undervisnings- och kulturministeriet
- docent Venla Bernelius, Helsingfors universitet
- doktorand Leea Lakka, Helsingfors universitet
- nationell forskningsdirektör för Pisa-undersökningen Arto K. Ahonen, Pedagogiska forskningsinstitutet, Jyväskylä universitet
- forskarprofessor Juhani Rautopuro, Pedagogiska forskningsinstitutet, Jyväskylä universitet
- rektor Jari Malin, Mikaelin koulu, Åbo
- undervisningsråd Tiina Luomanen, Utbildningsstyrelsen
- utvecklingschef för enkäten Hälsa i skolan Jenni Helenius, Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- utbildningspolitisk chef Jaakko Salo, Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ rf
- verksamhetsledare Saija Ohtonen-Jones, Finlands Föräldraförbund rf
- professor Linnea Karlsson
- professor Sonja Kosunen
- politics doctor, universitetsforskare Harry Lunabba
- författare Minna Rytisalo
- professor Andre Sourander
- professor Mari-Pauliina Vainikainen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- eNorssi
- universitetslektor Aino Saarinen, Helsingfors universitet

Utlåtande KuUU 4/2024 rd

- docent Jari Salminen
- professor (emeritus) Jouni Välijärvi.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Kulturutskottet har som ett så kallat eget ärende (EÄ 54/2023 rd) behandlat de nationella lärresultaten från Pisa-undersökningen. Utskottet har hört sakkunniga inom olika områden och delger med detta utlåtande undervisnings- och kulturministeriet de iakttagelser som framförts vid utfrågningen av sakkunniga samt utskottets slutsatser i frågan.

Utskottet påpekar att man under utskottsbehandlingen har haft tillgång till de preliminära resultaten av Pisa-undersökningen. Resultaten är till sin natur beskrivande. Mer omfattande analyser av sambanden mellan olika faktorer publiceras först i den egentliga Pisa-rapporten som utkommer senare. De sakkunniga som utskottet hört anser att Pisa i sig är en omsorgsfullt planerad och genomförd undersökning och att resultaten, utifrån de noggrannare analyser som görs senare, ger en tillförlitlig bild av de kunskaper som är föremål för undersökningen.

Det bör dock noteras att Pisa-undersökningen endast tar fasta på en liten del av de mål för en bred allmänbildning som ställts upp i de finländska grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Tillämpade kunskaper i läsning, matematik och naturvetenskaper är mycket viktiga och Pisa-undersökningarna ger värdefull information om dessa. Med hjälp av undersökningsresultaten kan man följa den nationella utvecklingen och planera lämpliga åtgärder. Samtidigt måste man dock komma ihåg de övriga målen för den grundläggande utbildningen och se till att den information som ett enskilt utvärderingssystem producerar inte ger en för snäv bild av läget inom den grundläggande utbildningen i Finland och behoven av utveckling.

I internationell jämförelse är Finlands Pisa-resultat fortfarande goda: medeltalet för finländska elever ligger på en god nivå inom samtliga delområden och Finland kan tills vidare anses ha ett välfungerande utbildningssystem, som i internationell jämförelse också är jämlikt. Trots det är det viktigt att uppmärksamma den nedgång i resultaten som har pågått under en längre tid, särskilt i och med att nedgången nu är rätt så dramatisk jämfört med den föregående Pisa-undersökningen. Internationella och nationella undersökningar har redan i över tjugo års tid skildrat hur lärresultaten försämrats. Sämre lärresultat har uppmärksamats också i andra OECD-länder.

Flera orsaker bakom de försämrade resultaten

När resultaten försämrats under en längre tidsperiod kan förändringen inte förklaras med en enskild faktor, såsom coronapandemin eller ändringar i läroplansgrunderna. Det bör noteras att de elever som deltog i den senaste Pisa-utvärderingen är den första årskullen som har studerat merparten av sin skoltid enligt de gällande läroplansgrunderna. Före den senaste undersökningen har den kraftigaste nedgången i resultaten dock inträffat mellan 2006 och 2010. Utskottet anser att man vid utvecklingen av läroplansgrunderna bör fokusera på att göra dem tydligare och på att de ska stödja inläringen av grundläggande färdigheter.

Utlåtande KuUU 4/2024 rd

En iakttagelse från de preliminära resultaten av den senaste Pisa-undersökningen är att andelen elever med svaga kunskaper har ökat. Andelen elever med utmärkta kunskaper är också mindre än i början av årtusendet. Mest har kunskaperna minskat hos de elever som redan har de svagaste kunskaperna, och skillnaderna mellan eleverna har också ökat. Det kan förklaras av att de svagaste eleverna inte har fått tillräckligt stöd eller att de som har deltagit i utvärderingen inte har lyckats eller varit motiverade att visa sitt kunnande i en utvärderingssituation.

Den finska och internationella Pisa-debatten har länge präglats av att flickorna kategoriskt anses ha god skolf framgång medan pojkarna presterar dåligt. Vid granskningen av jämställdheten mellan könen är det dock motiverat att i stället för jämförelser av medeltal granska hur pojkar och flickor placerar sig på olika kunskapsnivåer. Vid en sådan granskning kan man konstatera att såväl flickor som pojkar placerar sig på alla kunskapsnivåer och att utbildningssystemet inte kan anses vara ofördelaktigt för till exempel alla pojkar. För att kunna främja jämställdheten i utbildningssystemet krävs det att man fäster särskild uppmärksamhet vid grupper med svaga elever, där det finns både flickor och pojkar. Pisa-resultaten visar tydligt att det förekommer betydande variationer i kunskaperna inom könen och de bakomliggande orsakerna bör analyseras ur många olika synvinklar.

Å andra sidan betonade sakkunniga vid utskottets utfrågning behovet av att fästa uppmärksamhet vid att utveckla pojkarnas läskunnighet. I Pisa-resultaten som gäller läskunnighet har man observerat regionala skillnader mellan landskapen. Ännu större är skillnaderna när man jämför städer och landsbygdsområden och då framhävs också skillnaderna mellan könen. På landsbygden släpar pojkarna kalkylmässigt ett år efter i utvecklingen av läskunnigheten jämfört med pojkar i stadsregioner. Denna skillnad är större än tidigare. Resultatet förklaras delvis av hur befolkningens utbildningsnivå fördelas. Lokala faktorer har visat sig påverka hur läs- och skrivkunnigheten utvecklas och värdesätts samt vilken nytta man upplever sig ha av läs- och skrivkunskaper. Sammantaget handlar det om vilka framtidsutsikter man har. Situationen har samband med de allt större skillnaderna mellan landsbygden och städerna, vilket i sin tur har att göra med exempelvis hur möjligheterna till utbildning är fördelade regionalt.

Också i den offentliga debatten har man fäst särskild uppmärksamhet vid läskunnigheten, eftersom tillräcklig läskunnighet utgör grunden för allt annat lärande. Därför är alla åtgärder för att uppmuntra till läsning i skolan och på fritiden oerhört viktiga: man lär sig att läsa endast genom att läsa.

I ett sakkunnigyttrande påpekas det att bedömningskriterierna för den grundläggande utbildningen inte på bästa tänkbara sätt styr inläringen av grundläggande färdigheter. Det kompensationsförfarande som ingår i de gällande bedömningskriterierna möjliggör till exempel att en elev som har bristfälliga läs- och skrivkunskaper med hjälp av andra godkända prestationer i modersmål och litteratur kan få ett vitsord som tillåter honom eller henne att gå vidare till följande årskurs.

Även om det inte är går att utifrån Pisa-resultaten bekräfta vilken inverkan enskilda faktorer har på läroresultaten, anser utskottet att de teman som behandlats i sakkunnigyttrandena bör tas i beaktande när man bedömer hur det står till med lärandet.

Den ökande ojämlikheten i samhället

En del av de problem som upptäcks i skolan är en följd av förändringar i samhället. Den ökade sociala segregationen i skolorna, det vill säga skolsegregationen, är allt tydligare en följd av utvecklingen utanför utbildningssystemet. En orsak är att de sociala och regionala skillnaderna växer, och utbildningssystemet i sig kan inte jämna ut följderna av dessa skillnader. Kommunernas möjligheter att anvisa resurser för utbildning varierar också på olika håll i landet. Den geografiska differentieringen har granskats inte bara områdesvis utan också utifrån de ökade skillnaderna mellan städer och landsbygd samt mellan skolorna i en och samma stad. Forskningsrön har redan länge visat att de ökade skillnaderna mellan lärresultaten bland eleverna i den grundläggande utbildningen och mellan skolorna delvis är kopplade till att de sociala och regionala skillnaderna har ökat. Vid sakkunnigutfrågningen fästes det också vikt vid att skillnaderna mellan elever i en och samma skola har börjat öka. Finlands försämrade lärresultat och de allt större skillnaderna mellan olika elevers resultat har delvis ansetts hänga samman med den allmänna samhälleliga segregeringen.

Oroväckande är också iakttagelserna om att resultaten bland elever som har en svagare social ställning har försämrats mer än bland andra elever. Ännu under de första tio åren av 2000-talet fick den finländska skolan i omfattande utsträckning beröm för sin exceptionella förmåga att jämna ut de effekter som den sociala bakgrunden kan ha på elevernas kunskaper, men sambandet mellan bakgrund och kunnande har senare legat stadigt på samma nivå som hos OECD-länderna i genomsnitt. Mest har kunskaperna försämrats hos de elever med en hembakgrund som ger dem minst stöd för skolgången.

I sakkunnigyttrandena har det framförts något varierande åsikter om skillnaden i lärresultaten mellan elever som har ett främmande språk som modersmål och elever som har något av de inhemska språken som modersmål. Skillnaden har å ena sidan ansetts vara rentav exceptionellt stor i internationell jämförelse, å andra sidan har det konstaterats att skillnaderna i kunskaperna i matematik och naturvetenskaper verkar ha minskat, medan skillnaderna i läskunnighet är fortsatt stora. Resultaten från elever med utländsk bakgrund har ansetts förklara bara omkring fyra procent av den totala variationen i resultaten, och också denna andel kommer sannolikt att minska när man i de djupare analyserna beaktar socioekonomiska skillnader. De socioekonomiska skillnaderna har dock i internationell jämförelse bedömts vara av relativt liten betydelse för lärresultaten hos oss.

Arbetsron i lärmiljön

En central faktor för goda förutsättningar för lärande är en lugn och trygg miljö. I den senaste Pisa-undersökningen låg Finland under genomsnittet för OECD-länderna i den del av undersökningen som mäter arbetsron i skolorna. Det bedöms dock att arbetsron förändrats rentav i en bättre riktning jämfört med år 2012. Således kan arbetsron inte förklara de sjunkande lärresultaten, även om resultaten som gäller arbetsron i sig är oroväckande.

I skolorna möter man störande beteende som skiljer sig från den typen av utmanande beteende eller rastlöshet som är normalt för barn och unga. Det har också påpekats att det i skolorna finns få metoder för att ingripa i situationer med allvarliga beteendeproblem. Skolor med ett stort antal

Utlåtande KuUU 4/2024 rd

elever har ansetts ha de sämsta möjligheterna att ingripa. I dessa skolor ter det sig problematiskt att upprätthålla ordning och arbetsro, vilket till exempel kan bero på att lärarna och eleverna inte känner varandra. För att underlätta problemen med arbetsron bör man i skolorna främja en verksamhetskultur där alla som deltar i vardagen i skolan har ansvar för att upprätthålla arbetsron. Tydliga strukturer och rutiner som styr elevernas skoldag underlättar både elevernas och lärarnas arbete och kan därmed också minska rastlösheten i skolan.

Principen om inklusion har pekats ut som en av orsakerna till de försämrade lärresultaten, men vid utskottets sakkunnigutfrågning påpekades det att man inte kan påvisa detta utifrån Pisa-undersökningen. Det är viktigt att vara medveten om att inkluderande undervisning inte har införts som ett sparmedel, utan avsikten är att lärmiljön ändras så att den lämpar sig för alla elever och att eleverna erbjuds tillräckliga och individuella stödåtgärder. Skolan ska få de resurser den behöver för att vara inkluderande och samtidigt ska man se till att undervisning i smågrupper ordnas för de elever som har behov av sådan undervisning.

Digital utrustning

I anslutning till arbetsro och lärande har det också först omfattande diskussioner om konsekvenserna av användningen av digitala verktyg och teknik. Det finns inget entydigt svar på den frågan och det är viktigt att skilja mellan barns och ungas användning av digital utrustning på fritiden och användningen av digital utrustning på ett planerat sätt i undervisningen. Det är dock nödvändigt att vara medveten om att obegränsad och överdriven användning av digitala apparater, oberoende av hur de används, försvagar välbefinnandet, utvecklingen och lärandet, eftersom de också försämrar koncentrationsförmågan och förmågan till självreglering. Om barnen tillbringar en obegränsad andel av sin fritid i digitala miljöer blir det mindre tid för fysisk aktivitet, sömn, läsning och kommunikation med andra ansikte mot ansikte. Om det finns för lite tid för ovan nämnda aktiviteter som främjar livskvaliteten påverkar det barnens och de ungas välbefinnande och lärförmåga på ett negativt sätt.

Den forskning som gjorts om nyttan och nackdelarna med digitala apparater och undervisningsmetoder har inte hittills gett några tillförlitliga svar och resultaten är motstridiga. Pisa-resultaten visar att en väldigt stor del av eleverna upplever smarta enheter i klassrummet som störande. Man kan dock inte på basis av den iakttagelsen dra några slutsatser om den del av undervisningen som genomförs i digitala miljöer, eftersom de frågor som eleverna har besvarat gällde användningen av digitala resurser i allmänhet utan att de behövde specificera om anordningarna användes för lärande eller för helt andra aktiviteter. Det är därför viktigt att utreda på vilket sätt användningen av teknik och smarta enheter bäst stöder lärandet i klassrummen. Det är också viktigt att utveckla sätten att identifiera skadlig och nyttig undervisningsteknologi. Som stöd för detta behövs det forskningsbaserad information.

När man överväger användningen av digitalt material i undervisningen bör man också vara medveten om i vilken mån det minskar interaktionen. Eleverna behöver omedelbar och tillräckligt förutsägbar interaktion bland annat för att kunna utveckla sina språkliga och kommunikativa färdigheter. Ett litet barn kan inte drar nytta av ett ensidigt verktyg för att lära sig ömsesidig kommunikation, utan barnet behöver interaktiva lärsituationer och konkret hjälp av en vuxen i situationer där de egna färdigheterna inte räcker till. Digitala plattformar ger inte samma stimuli som

Utlåtande KuUU 4/2024 rd

genuin interaktion, och även om digitala stimuli kan vara underhållande eller harmlösa, är de inte till någon nytta för utvecklingen av ovanstående centrala, komplicerade hjärnfunktioner. En framtida utmaning är därför att främja en kontrollerad integrering av digitala verktyg i undervisningen, samtidigt som nackdelarna med den digitala utrustningen minimeras.

Elevernas självstyrning och självreglering

I diskussionen om Pisa-resultaten har man diskuterat sambandet mellan kraven på självstyrning eller initiativförmåga och försämrade lärresultat. Att utgå från barns och ungas talanger och initiativförmåga är i sig ett värdefullt perspektiv som tar fokus på barnen och de unga, men i samband med det måste man också granska om barns och ungas förmåga att ta egna initiativ betonas i utbildningsstrukturerna på ett oändamålsenligt sätt, särskilt när det gäller barn och unga med svaga färdigheter. Det är möjligt att betydelsen och behovet av handledning som ges av en vuxen framhävs i takt med att den tekniska utvecklingen accelererar och framtidens kompetensbehov blir svårare att förutse. Självstyrning i lärandet ska ses som en förmåga som utvecklas och som eleven lär sig under handledning av läraren utgående från elevens ålder och utvecklingsnivå.

Elevernas självregleringsförmåga och hur den utvecklas spelar en viktig roll för lärandet och för att skolarbetet ska förlöpa utan störningar. Självreglering avser förmågan att flexibelt och på ett för situationen ändamålsenligt sätt reglera sitt tänkande, beteende och sina känslor. En del av självregleringen är förmågan att reglera koncentrationen och uppmärksamheten. En förutsättning för att barnet ska kunna lära sig grundläggande färdigheter, såsom läskunnighet, är att han eller hon har en självregleringsförmåga som motsvarar barnets ålder.

I lärmiljöerna och i samhället i allmänhet är det motiverat att beakta i vilken mån barn och unga utsätts för stressreaktioner. Enligt ett sakkunnigyttrande hjälper stress i en rimlig utsträckning människan att klara av nya och belastande situationer, men alltför mycket stress har en skadlig verkan. Stress i alltför stor utsträckning kan till exempel störa utvecklingen av självregleringsförmågan och lärandet under barnens viktiga uppväxtår.

Upprätthållande och främjande av elevernas välbefinnande

När man granskar lärandet är det motiverat att fästa uppmärksamhet vid barnens och de ungas välbefinnande. När lärresultaten från den senaste Pisa-undersökningen och uppgifterna från skolhälsoenkäten 2023 granskas parallellt kan man observera följande utmaningar bland eleverna i årskurserna 8 och 9 i den grundläggande utbildningen: Frånvaron på grund av hälsoskäl har ökat, och dessutom upplever eleverna skoltrötthet (28 procent av flickorna och 13 procent av pojkarna), ångest (34 procent av flickorna och 8 procent av pojkarna) och mobbning (8 procent av flickorna och pojkarna upplever mobbning minst varje vecka). Dessutom har eleverna utmaningar till exempel med att äta och sova tillräckligt och regelbundet, vilket påverkar orken.

När man utvecklar den grundläggande utbildningen och ser över förutsättningarna för lärande är det viktigt att betrakta barnets och de ungas vardag och välbefinnande som en helhet. Skolan ska vara en trygg plats där man inspirerar till lärande, erbjuder tydliga rutiner och stöder kamratrelationer. Hemmet, skolan och elevvårdstjänsterna ska i samarbete stärka de ungas välbefinnande och sådana levnadsvanor som stöder välbefinnandet. Alla barn och unga ska kunna lita på att det

Utlåtande KuUU 4/2024 rd

är tryggt att vara i skolan och att man kan tala om sina bekymmer med en vuxen i skolan. Det är viktigt att säkerställa att elevvården har tillräckliga resurser och att stödet ges i rätt tid.

Samarbete mellan hem och skola samt stöd i ett tidigt skede

Man har kunnat konstatera att elevens bakgrund har samband med deras kunskaper och utbildningsmöjligheter. Däremot har betydelsen av samarbete mellan skolan och hemmet inte granskats i samma grad, trots att hemmet, liksom också föräldrarnas attityder till utbildning och möjligheter att stödja barnen, spelar en stor roll för barnets lärande. Särskilt stor roll spelar föräldrarnas stöd och exempel när det gäller att sporra till läsning.

Undersökningar har visat att ju mer föräldrarna har kontakt med skolan och deltar i barnets skolgång, desto mer sannolikt är det att barnet gör sina läxor, framskrider i skolarbetet och förhåller sig positivt till skolgången. Ett aktivt samarbete mellan hem och skola som uppmuntrar alla familjer att delta kan bidra till att förbättra barnens välbefinnande och läroresultat. Det stöd som fås genom detta samarbete bör tas till vara så väl som möjligt i skolorna och inkluderas som en naturlig del av arbetet med att utveckla undervisningen och lärandet. Granskningen kan dock inte begränsas till enbart skolor: eftersom barn och unga tillbringar den största delen av sin tid utanför skolan har Pisa-resultaten också påverkats av andra förändringar än de som enbart gäller skolan.

Det bör noteras att den nedgång i läroresultaten som framgår av Pisa-undersökningen också redan har kunnat observeras i andra utvärderingar som gjorts bland yngre elever. Det pekar på att förmågan att lära sig bör stödjas och skillnaderna i lärandet minskas redan inom den småbarnspedagogiska verksamheten, där grunden för barnets kunskaper byggs upp. Barnrådgivningen är en viktig resurs för att trygga barnens välbefinnande och förutsättningar till lärande. Rådgivningsbyråernas verksamhet ger ypperliga möjligheter att känna igen vilka familjer som kan ha nytta av stödtjänster.

Behoven av att utveckla inlärningsförutsättningarna och utskottets slutsatser

Elevernas färdigheter och förhållande till skolan blir allt mer varierande och mångskiftande. Det övriga samhällets stöd till skolan är inte alltid lika villkorslöst som tidigare. Skolan har inte nödvändigtvis samma roll i barnens och de ungas liv som under den tid då man inte hade obegränsad tillgång till information. Också familjernas syn på utbildningens betydelse kan förändras i och med den samhälleliga utvecklingen. Dessutom blir det en allt större utmaning för skolorna att uppfatta den kulturella förändring som genomsyrar skolan via eleverna. Detta framhävs i synnerhet när det gäller digital teknik. Eleverna behöver bli bättre delaktiga än i nuläget och de måste höras för att man ska kunna utveckla skolan tillsammans med dem.

Vårt framtida utbildningssystem behöver fler flexibla aktörer som har förmåga att stödja och trygga förutsättningarna för lärande för elever som har olika bakgrund och för elever som lär sig på olika sätt. Redan i det nuvarande systemet sköter till exempel folkhögskolorna denna uppgift med gott resultat. Om vi inte lyckas vända utvecklingen inom den grundläggande utbildningen, kommer behovet av motsvarande flexibilitet att öka ytterligare.

Utlåtande KuUU 4/2024 rd

I utvecklingen av lärandet är det nödvändigt att rikta blicken också mot den gällande lagstiftningen om utbildningen. Den baserar sig på reglering av läroanstalternas verksamhet, och det är viktigt att bedöma hur lagstiftningen kan utvecklas för att främja både lärarnas och elevernas arbetsro och förbättra lärresultaten. En bra början kunde till exempel vara att bestämmelserna om elevvård tas in i lagstiftningen om den grundläggande utbildningen.

När man försöker lösa problemen med skolan rör det sig alltid om en mycket komplex helhet, om omständigheter i skolvardagen som förändras mycket långsamt och om att samordna värdebase-erade och sinsemellan motstridiga lösningsförslag. Lärresultaten och utvecklingen av dem är beroende av många olika faktorer, även av sådana som inte kan påverkas i skolorna. Eftersom det inte finns en enda orsak till att resultaten blir sämre går det inte heller att med enskilda åtgärder vända utvecklingen.

För att skolorna ska kunna utvecklas behövs det ett brett kunskapsunderlag så att de faktorer som påverkar lärandet kan förstås på ett tillräckligt mångsidigt sätt och så att utvecklingsåtgärderna kan riktas rätt. Det bör noteras att olika reformprojekt inte i sig förbättrar lärresultaten, utan utöver tillräckliga resurser för att genomföra projekten spelar lärarna också en central roll. Därför bör man i högre grad lyssna på lärarna när man utvecklar undervisningen och utvärderar behoven av utveckling. Det kan vara ett sätt att minska den klyfta som uppkommit mellan undervisningsförvaltningen och det vardagliga undervisningsarbetet och som enligt ett sakkunnigyttrande är en följd av 1990-talets reformer av skolinspektionssystemet.

På lång sikt ska man utöver att utveckla undervisningen också upprätthålla undervisningens kvalitet. Det förutsätter tillräcklig och långvarig finansiering, också till kommunerna, och att man försäkras om att resurserna riktas till rätt mål. Forskningsbaserad information bör utnyttjas i utvecklingsarbetet och vid allokeringen av finansieringen. För att få mångsidiga forskningsrön är det viktigt att se till att forskarna har möjlighet att så lätt som möjligt få information ur olika register. Till exempel genom att jämföra resultaten från Pisa-undersökningen och skolhälsoenkäten kan man få värdefull information som man inte får genom att analysera uppgifterna i enskilda register.

Utskottet välkomnar att regeringen har beslutat om satsningar på de grundläggande färdigheter- na, bland annat genom att i den grundläggande utbildningen öka minimiantalet timmar som an- visas för modersmål och litteratur samt matematik med tre årsvekotimmar. Vidare har man vid undervisnings- och kulturministeriet tillsatt en arbetsgrupp och en parlamentarisk uppföljnings- grupp för att utveckla grundskolan på lång sikt (projektet Framtidsarbetet inom grundskolan). I projektet behandlas flera av de frågor som tas upp i detta utlåtande. Utskottet kommer separat att ta ställning till de lagförslag som föreläggs utskottet. I detta sammanhang fäster utskottet under- visnings- och kulturministeriets uppmärksamhet särskilt vid följande omständigheter som bör be- aktas i de fortsatta åtgärderna.

1. Det är nödvändigt att noggrant bedöma hur användningen av digitala apparater och digi- tala miljöer påverkar barns och ungas välbefinnande och lärande och utifrån bedömningen vid- ta behövliga åtgärder för att begränsa användningen av digital utrustning så att den inte inver- kar negativt på barnens och de ungas välbefinnande, utveckling och lärande.
2. Inom den grundläggande utbildningen bör man fästa allt större vikt vid undervisning i grundläggande färdigheter (läs-, skriv- och räknefärdigheter) och sträva efter att alla unga som

Utlåtande KuUU 4/2024 rd

avslutar den grundläggande utbildningen behärskar dessa färdigheter tillräckligt väl. För att detta mål ska nås måste man på ett heltäckande sätt utreda och bedöma olika åtgärder som främjar en tillräcklig undervisning i och inläring av grundläggande färdigheter.

3. Elevernas individuella behov bör beaktas bättre i undervisningen än för närvarande och eleverna ska få det stöd för lärande och den undervisning i smågrupper som de behöver. I annat fall finns det risk för att den allmänna kravnivån på undervisningen sjunker.

4. Samarbetet mellan hemmet och skolan bör utvecklas så att det blir en allt starkare del av stödet för barnens lärande och välbefinnande.

5. Det är viktigt att tillräckliga resurser anvisas för ovannämnda utvecklingsåtgärder och för att trygga undervisningens kvalitet i allmänhet.

UTSKOTTETS UTLÅTANDE

Kulturutskottet föreslår

att undervisnings- och kulturministeriet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 15.5.2024

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
vice ordförande Ari Koponen saf
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Pia Hiltunen sd
medlem Veronika Honkasalo vänst
medlem Inka Hopsu gröna
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Milla Lahdenperä saml (delvis)
medlem Mia Laiho saml (delvis)
medlem Mikko Ollikainen sv
medlem Sara Seppänen saf (delvis)
medlem Markku Siponen cent
medlem Jaana Strandman saf (delvis)
medlem Mari-Leena Talvitie saml
medlem Oskari Valtola saml (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Marja Lahtinen.